

Wodzisław Śl., dnia 14.05.2025 r.

WPWD.0710.6.2025

Pan Adam Króliczek
Przewodniczący Komisji Prawa,
Porządku Publicznego i Spraw Społecznych
Rady Miejskiej Wodzisławia Śląskiego

Dyrektor Wodzisławskiej Placówki Wsparcia Dziennego „Dziupła” przekazuje pisemną informację na posiedzenie Komisji Prawa, Porządku Publicznego i Spraw Społecznych, podczas którego omawiany będzie temat: inicjatywy i programy w zakresie rozwiązywania kryzysu zdrowia psychicznego młodzieży.

Sporządziła: Małgorzata Hejna

DYREKTOR
Wodzisławskiej Placówki
Wsparcia Dziennego "DZIUPŁA"
mgr Krystyna Cwik-Skupień

Wodzisław Śl. 13 maja 2025 r.

Informacja dot. inicjatyw i programów w zakresie rozwiązywania kryzysu zdrowia psychicznego młodzieży

Sporządzona na posiedzenie Komisji Prawa, Porządku Publicznego i Spraw Społecznych w dniu 20 maja 2025 r.

Wodzisławska Placówka Wsparcia Dziennego „Dziupła” od założenia w 1997 r. (wcześniejsza nazwa to „Zespół Świetlic Profilaktyczno-Wychowawczych”) prowadzi działalność profilaktyczną mającą zapobiegać niedostosowaniu społecznemu i patologiom, ukierunkowaną na dbałość o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, wspierającą rozwój emocjonalny i społeczny.

Podstawową działalnością skierowaną do dzieci jest prowadzenie świetlic środowiskowych w czterech 4 dzielnicach miasta (Stare Miasto, Wilchwy, Jedłownik, Zawada) gdzie, wg ustawowego opisu świadczona jest „pomoc rodzicom w opiece i wychowaniu” będąca zadaniem gminy (ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Świetlice zapewniają opiekę z dożywianiem w roku szkolnym, w czasie ferii zimowych i wakacji, a także usługi wychowawcze ukierunkowane na rozwijanie talentów, wzmacnianie poczucia wartości i pewności siebie, naukę umiejętności społecznych, wyrównywanie deficytów rozwojowych. Ważnym elementem pracy jest obserwacja i diagnoza sytuacji szkolnej, rodzinnej i rówieśniczej wychowanków. Daje to szansę na wzmocnienie dziecka w słabszych zakresach rozwojowych poprzez zindywidualizowanie pracy i zorganizowanie dodatkowego wsparcia pedagogicznego i psychologicznego dziecka i rodzica.

Na dzień sporządzenia informacji do świetlic zapisanych jest 127 dzieci, średnia dziennego pobytu na zajęciach w okresie od stycznia do końca kwietnia wynosiła 43 wychowanków.

Pracownicy świetlic – wychowawcy, pedagog i psycholog tworzą i realizują programy profilaktyczne chroniące zdrowie psychiczne. Prowadzone są one w okresie wakacyjnym i podczas obozów zimowych i letnich. Podejmują także inicjatywy z wykorzystaniem dni z kalendarza dedykowanym zagadnieniom z zakresu zdrowia psychicznego- np. w październiku 2024 r. psycholog zorganizował „Dzień zdrowia psychicznego w świetlicach WPWD „Dziupła””- we wszystkich świetlicach placówki oraz w klubie młodzieżowym zostały poruszone kwestie związane ze zdrowiem psychicznym pod nazwą : „Każdy inny, wszyscy równi”. Pogadanki i warsztaty miały na celu uświadomienie młodym ludziom jak ważne są wartości związane z równością, tolerancją i szacunkiem. Każdy z uczestników miał również możliwość przez pracę indywidualną odkryć „co siedzi mu w głowie” oraz jak radzić sobie ze stresem czy trudnymi sytuacjami.

Podstawowym założeniem do pracy w WPWD „Dziupła” jest systemowe wsparcie całej rodziny. Dla prawidłowego rozwoju dziecka w sferze emocjonalno-psychicznej jest świadome prowadzenie go w drodze do dojrzewania i dorosłości przez rodzica. Duży nacisk kładziemy więc na rozbudzanie świadomości rodzicielskiej dot. funkcji rodzica w procesie wychowawczym.

Rodzice mogą skorzystać ze „Szkoły dla rodziców”. Tematyka zajęć ukierunkowana jest na prawidłowe zadbanie o rozwój dziecka i relacje z nim. Rodzic dowiaduje się jak rozmawiać z dzieckiem, co jest normatywnym zachowaniem dla poszczególnych etapów rozwojowych, a co może budzić niepokój i wymaga interwencji i włączenia specjalistów, co jest przemocowym zachowaniem wobec dziecka i jakie mogą być skutki takiego postępowania, co to jest konflikt rodzinny, jak nim zarządzać prowadząc do rozwiązania, jak zamienić kary na konsekwencje, jak

chwalić dziecko, jak stawiać granice i jak przestrzegać granic, jakie obowiązki i prawa ma dziecko, ale także rodzic.

Zajęcia takie prowadzone są w Placówce od 10 lat, w ubiegłym roku w „Szkole dla rodziców” brało udział 39 rodziców, obecnie kończy się wiosenna edycja, następna rozpocznie się we wrześniu.

Dodatkowa oferta wzmacniająca umiejętności rodzicielskie skierowana jest do rodziców z niepełnosprawnościami w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus pod nazwą „Profilaktyka, wsparcie, pomoc dla rodzin z Wodzisławia Śląskiego”. Rodzice uczestniczą w zajęciach w małych grupach – do 6 osób z programem dostosowanym do ich możliwości i potrzeb.

Kolejną propozycją wzmacniającą rodzica jest grupa wsparcia dla rodziców samotnie/ samodzielnie wychowujących dzieci. Dwunastoletnie doświadczenia w pracy z rodzinami poprzez prowadzenie asystentury rodzinnej pokazały potrzebę szczególnego wsparcia rodziców, którzy na co dzień są pojedynczymi rodzicami. Aktualnie na 97 rodzin WPWD „Dziupla” prowadzi pracę z 40 rodzinami, z jednym rodzicem – w 33 przypadkach z samodzielną kobietą, w 7 z samodzielnym mężczyzną.

Udział w powyższych programach daje szansę na bycie bardziej świadomym rodzicem, rozpoznającym potrzeby dziecka, wspierającym w trudnościach emocjonalnych i odpowiednio reagującym w kryzysowych sytuacjach.

Podobne programy z ofertą dedykowaną rodzicom realizowane były również w poprzednich latach w ramach projektów unijnych – od 2019 roku, kiedy to Placówka została przeniesiona do nowej siedziby, przeprowadzono dwa takie projekty:

1. Rozszerzenie usług społecznych świadczonych przez Wodzisławską Placówkę Wsparcia Dziennego „Dziupla” (lata 2019-2021),
2. Profilaktyka, wsparcie, pomoc- rozszerzenie usług społecznych świadczonych przez Wodzisławską Placówkę Wsparcia Dziennego „Dziupla” (lata 2022-2023).

Od 2023 roku rodzice dzieci uczących się w wodzisławskich szkołach i uczęszczających do wodzisławskich przedszkoli mogli korzystać z prelekcji prowadzonych przez pracowników WPWD „Dziupla” o charakterze profilaktyczno – edukacyjnym o następującej tematyce:

- Co może być dla dziecka sytuacją traumatyczną i jak pomóc mu ją przeżyć.
- Zachowania rozwojowe normatywne czy zachowania psychopatologiczne - co rodzic powinien wiedzieć na temat zachowań swojego dziecka.
- Co rodzic powinien wiedzieć o rozwoju psychoseksualnym swojego dziecka.
- Telefon – drugi świat dzieci i młodzieży.

Współpraca w zakresie spotkań rodziców z pedagogiem bądź psychologiem prowadzona jest także w Żłobku Miejskim Nr 1 w Wodzisławiu Śląskim.

Kolejnym działaniem WPWD „Dziupla” wzmacniającym rodzica jest prowadzenie asystentury rodzinnej. Ta metoda wsparcia wprowadzana jest do tych rodzin, w których diagnozowane są przez instytucje, lub zgłaszane przez samych rodziców, trudności opiekuńczo-wychowawcze. Na podstawie skierowania MOPS-u lub zobowiązania rodziców przez Sąd asystent rodziny rozpoczyna współpracę z całym systemem rodzinnym. W bieżącej pracy, przy regularnym kontakcie specjalista może zauważyć nieprawidłowości w relacjach między członkami rodziny, zaburzenia w rozwoju emocjonalnym dziecka i wdrożyć plan naprawczy, ostatecznie w przypadku braku dobrych rokowań może zadziałać interwencyjnie, kiedy dziecko doznaje krzywdy.

Asystent rodziny monitoruje także sytuację dziecka z zaburzeniami rozwojowymi i zaburzeniami psychicznymi udzielając wsparcia w zorganizowaniu kompleksowej pomocy.

Aktualnie w rodzinach objętych asystenturą i pomocą w opiece i wychowaniu mamy 21 dzieci w przedziale wiekowym 8-17 lat z diagnozą zaburzeń psychicznych.

Najczęściej diagnozowane są zaburzenia emocjonalne z wahaniem nastroju, lękiem (w 7 przypadkach jest to lęk szkolny). W trzech przypadkach mamy do czynienia z zaburzeniami nastroju (depresja i choroba afektywna dwubiegunowa) i w trzech z zaburzeniami osobowości.

Osobną grupę dzieci z obszaru ryzyka stanowią dzieci z diagnozą i w trakcie diagnozy w kierunku spektrum autyzmu (14 dzieci i dzieci) i z zaburzeniami rozwoju (9 dzieci w asystenturach rodzinnych i rodzinach korzystających ze wsparcia świetlic). Nieodpowiednio prowadzone są narażone na nieprawidłowy rozwój w zakresie zdrowia psychicznego.

WPWD „Dziupla” dzięki statutowej działalności wspartej programami zewnętrznymi ma wystarczająco dobrą ofertę dla rodzin i osób potrzebujących specjalistycznej pomocy.

W ofercie znajduje się:

1. **Arteterapia** - organizowana w ramach projektu z nazwą zadania „Zajęcia arteterapeutyczne „Warsztatownia kreatywności”. Od września 2024 roku 20 dzieci (2 grupy- każda po 10 dzieci) wzięło udział w cyklu dziesięciu trzygodzinnych zajęć. Obecnie prowadzona jest trzecia i ostatnia w tym projekcie grupa. Terapia poprzez działania plastyczne i rękodzielnicze pozwala na poradzenie sobie z trudnymi emocjami, buduje poczucie sprawczości, pewności siebie, uczy przeżywania trudnych sytuacji szkolnych czy rodzinnych. Dzieci zostają wyposażone w umiejętności, które mogą w przyszłości pomóc w radzeniu sobie z urazami psychicznymi. Arteterapeutyczne zajęcia wzmacniające rozwój emocjonalny dzieci prowadzone są w WPWD „Dziupla” od wielu lat w trakcie roku szkolnego jak również podczas zajęć wakacyjnych- stacjonarnych i wyjazdowych.
2. **Terapia psychologiczna** – aktualnie prowadzona przez etatowego pracownika WPWD „Dziupla” jak i psychologa zatrudnionego na umowę -zlecenie na czas projektu. Każde zgłoszone dziecko otrzymało w szybkim terminie pomoc. Obecnie wsparciem psychologów objętych jest 29 dzieci.
3. **Psychoterapia** – ta forma specjalistycznej pomocy jest w ofercie WPWD „Dziupla” od września 2024 r. dzięki realizowanemu projektowi, zakończy się w czerwcu 2025 r. Z pomocy korzysta 5 dzieci.
4. **Konsultacje psychiatryczne** – od kilku lat organizowane w placówce konsultacje psychiatryczne dla rodzin pokazują duże zapotrzebowanie na tę usługę. Wizyta u lekarza specjalisty wiąże się z długimi terminami oczekiwania i wysokimi kosztami dlatego też każdy dyżur specjalisty to przyjęcie średnio 8-10 rodzin. Obecnie usługa ta w większości finansowana jest ze środków projektowych, od września 2024 r. skorzystało z niej 18 uprawnionych osób.

Podopieczni mogą także skorzystać w ramach projektu z pomocy seksuologa. Chętni rodzice-uczestnicy „Szkoły dla rodziców” wzięli udział w zajęciach dot. rozwoju psychoseksualnego dzieci.

Pracownicy WPWD „Dziupla” wśród przyczyn kryzysu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, na podstawie własnych doświadczeń zawodowych, obserwacji służących do diagnoz i charakterystyk rodzin, wymieniają:

- przeżycia traumatyczne (m.in. straty, choroby, przemoc, rozstanie rodziców),
- brak stabilnej sytuacji rodzinnej (m.in. choroby, konflikty, uzależnienia),
- brak umiejętności społecznych i trudności relacyjne z rówieśnikami,
- niską samoocenę,
- niskie umiejętności rodzicielskie prowadzące do zaniedbań emocjonalnych,

- nadużywanie Internetu,
- trudności szkolne,
- obciążenia genetyczne i nieprawidłowy przebieg ciąży matki,
- brak tolerancji społecznej,
- niewystarczającą edukację nauczycieli w zakresie psychologii i pedagogiki,
- stereotypowe przekonania i uprzedzenia dot. poradnictwa i terapii.

Wodzisławska Placówka Wsparcia Dziennego „Dziupla” kieruje swoją ofertę do rodzin z trudnościami w opiece i wychowaniu. Każdego miesiąca trafiają do naszej Placówki nowe rodziny – od stycznia tego roku do 13 maja są to 24 rodziny.

Przy otwarciu na współpracę mogą otrzymać skuteczną pomoc. Wymaga to jednak zaangażowania samodyscypliny, motywacji- nie zawsze są na to gotowi. Zbyt często do Placówki trafiają rodziny będące już w kryzysie, a wyjście z niego wymaga wielomiesięcznej pracy.

Na dzień sporządzenia niniejszej informacji WPWD „Dziupla” posiada zasoby lokalowe i osobowe umożliwiające skuteczne wsparcie rodzin, tak by zminimalizować w przyszłości zaburzenia natury psychicznej dzieci wychowujących się w tych rodzinach.

DYREKTOR
Wodzisławskiej Placówki
Wsparcia Dziennego "DZIUPLA"
mgr Krystyna Orlik-Skupień